

NANCY KRESS

OGIEN KRZYŻOWY

Wrogowie i przyjaciele

nimfa bagienna

Nancy Kress wyrobiła sobie mocną pozycję wśród autorów SF – i nie bez przyczyny. Wymyśla ciekawe historie, kreuje wiarygodnych bohaterów, a w twórczości udaje się jej przemycić zagadnienia warte przemyśleń. Nie inaczej jest w jej powieści „Ogień krzyżowy”.

Na pozór wydaje się, że ze schematu: „lecimy z wyprawą kolonizacyjną na inną planetę” nie da się wiele wycisnąć, że jest ograny i nie pozwala na jakąkolwiek oryginalność. Ale tylko na pozór, na szczęście. Jake Holman, założyciel nowej kolonii, wraz z grupą osadników ląduje na planecie, która wkrótce zostaje nazwana Zielnikiem. Jako żywo jest zielona, obfituje w wodę, tlen, ma przyjazne warunki – tylko się sprowadzać. Okazuje się jednak, że ludzie nie są na niej pierwszymi gośćmi. Wcześniej glob ten został zlokalizowany i wykorzystany do swoich celów przez rasę rozumną; wkrótce okazuje się, że więcej niż jedną. Jak to zwykle bywa, między kolejnymi odkrywcami dochodzi najpierw do kontaktu, potem do konfliktu interesów, a niebawem także i do starć zbrojnych.

Może ktoś zapytać, co w tym takiego oryginalnego. Spieszę z odpowiedzią. Zielnik jest obiektem zainteresowania dwóch obcych cywilizacji, ludzie są trzecią. Trójkąt w polityce nie jest figurą stabilną. Gdy tworzą się sojusze, w tej sytuacji zawsze powstanie układ sił dwóch przeciwko jednemu. Tak jest i w tym przypadku. Ludzie muszą podjąć decyzję, po czyjej stronie się opowiedzieć. Neutralność z powodów różnych nie wchodzi w grę.

I teraz tak: jedna rasa prowadzi na Zielniku bardzo wątpliwe etycznie eksperymenty, jest agresywna i zaborcza, a manipulacja i fałszywe przedstawianie faktów są tam chętnie akceptowane. Co może być w niej atrakcyjnego dla ludzi? Otóż można uznać, że jest do nas podobna z punktu widzenia biologii, bo budowa jej przedstawicieli – podobnie jak nasza – oparta jest na DNA. Drugich Obcych poznajemy jako krwawych kosmicznych zabójców, a dodatkowo nie mają z nami absolutnie nic wspólnego, łącznie z podstawami budowy biologicznej: są, z grubsza biorąc, roślinami. Decyzja, z kim zawiązać alians, wydaje się ludziom oczywista i szybko zostaje wprowadzona w życie. A potem zaczynają się schody.

Bo okazuje się, że nie zawsze „bliższy” znaczy „lepsz”. Bo zbrodnie popełniane w założeniu w dobrej wierze pozostają zbrodniami. Bo czasem lepiej, łatwiej i korzystniej dogadać się z kimś, kto na pierwszy rzut oka prezentuje się wstrętnie, wręcz odrażająco. I tak dalej.

Wielu kolonistów, opuszczając Ziemię, miało nadzieję zostawić na niej własne demony. Tak się nie da, one są immanentną cechą charakteru każdej jednostki i podążą za nią, dokądkolwiek się uda. W jakimś stopniu to one odpowiedzialne są za nasze postęпки, stosunki rodzinne, decyzje, całe życie. Boleśnie przekonują się o tym ludzie na Zielniku, bo sytuacja, w którą zabrnęli, jest pochodną ich uprzedzeń i stereotypów, którym w początkowej fazie kontaktów międzycywilizacyjnych ochoczo ulegli. I jest ona, delikatnie mówiąc, niewesoła.

„Ogień krzyżowy” jest pierwszą częścią bardzo rozbudowanego cyklu. Wraz z ostatnią stroną powieści Nancy Kress zakończyła pewien etap trójcywilizacyjnych stosunków. Można powiedzieć, że ludzie wiedzą już, kto może dla nich stać się sojusznikiem, a od kogo lepiej trzymać się z daleka. Teraz czeka ich tylko drobnostka: wydobyć się z bagna, do którego wleźli dobrowolnie, a które – jak to bagno ma w zwyczaju – wciąga ich coraz bardziej.

Nancy Kress to marka. Dobra marka. Mam nadzieję, że kolejne tomy cyklu zostaną przetłumaczone na polski i dostanę je do ręki. Wolałabym prędzej niż później, bo bardzo mnie ciekawi, jak dalej ułożą się stosunki między ludźmi, Zwierzakami a Badyłami. Swoją drogą – nazwy, jakie ludzie nadali Obcym, uważam za paskudną wpadkę, nie wiem, czy autorki, czy tłumaczki. Brzmią infantylnie i protekcyjnie. Ale – jeśli chwilę się zastanowić – doskonale obrazują ludzkie poczucie wyższości, a to już jest coś.

Hanna Fronczak

Tytuł: „Ogień krzyżowy”

Autor: Nancy Kress

Tłumacz: Urszula Gardner

Wydawca: Rebis 2017

Stron: 448

Cena: 37,90 zł